॥ भीष्म उवाच ॥ एतद्वै सर्व्वमाख्यातं मुनिना सुमहात्मना । विदेहराजाय पुरा श्रेयसोऽर्थे नराधिप ।

इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि पराशरगीतायां नवनवत्यधिकद्विशततोऽध्यायः ॥ २९९ ॥

॥ भीष्म उवाच ॥ पुनरेव तु पप्रच्छ जनको मिथिलाधिपः । पराशरं महात्मानं धर्म्मे परमनिश्चयं ।

॥ जनक उवाच ॥ किं श्रेयः का गतिर्ब्रह्मन् किं कृतं न विनश्यति । क्व गतो न निवर्त्तेत तन्मे ब्रूहि महामते ।

॥ पराशर उवाच ॥ असङ्गः श्रेयसो मूलं ज्ञानं ज्ञानगतिः परा । चीर्णं तपो न प्रणश्येदापः चेचे न नश्यति ।

च्छित्वा धर्म्ममयं पाशं यदा धर्म्मेऽभिरज्यते । दत्त्वाऽभयकृतं दानं तदा सिद्धिमवाप्नुते । १०८५

यो ददाति सहस्राणि गवामश्वशतानि च । अभयं सर्व्वभूतेभ्यः सदा तमभिवर्त्तते ।

वसन् विषयमध्येऽपि न वसत्येव बुद्धिमान् । संवसत्येव दुर्बुद्धिरसत्सु विषयेष्वपि ।

नाधर्म्मः श्लिष्यते प्राज्ञं पयः पुष्करपर्णवत् । अप्राज्ञमधिकं पापं श्लिष्यते जतुकाष्ठवत् ।

नाधर्म्मः कारणापेक्षी कर्त्तारमभिमुञ्चति । कर्त्ता खलु यथाकालं ततः समभिपद्यते ।

न भिद्यन्ते कृतात्मान आत्मप्रत्ययदर्शिनः । बुद्धिकर्म्मेन्द्रियाणां हि प्रमत्तो यो न बुध्यते । १०८५०

शुभाशुभेषु सक्तात्मा प्राप्नोति सुमहद्भयं । वीतरागो जितक्रोधः सम्यग्भवति यः सदा ।

विषये वर्त्तमानोऽपि न स पापेन युज्यते । मर्य्यादायां धर्म्मसेतुर्निबद्धो नैव सीदति ।

पुष्टस्रोत इवासक्तः स्फीतो भवति सञ्चयः । यथा भानुगतं तेजो मणिः शुद्धः समाधिना ।

आदत्ते राजशार्दूल तथा योगः प्रवर्त्तते ।

यथा तिलानामिह पुष्पसंश्रयात् पृथक् पृथग्याति गुणोऽतिसौम्यतां । तथा नराणान्तु विभावितात्मनां यथाश्रयं सत्त्वगुणः प्रवर्त्तते । १०८५५

जहाति दारांश्च जहाति सम्पदः पदञ्च यानं विविधाश्च सत्क्रियाः । त्रिविष्टपे जातमतिर्यदा नरस्तदाऽस्य बुद्धिर्विषयेषु भिद्यते ।

प्रसक्तबुद्धिर्विषयेषु यो नरो न बुध्यते ह्यात्महितं कदाचन । स सर्व्वभावानुगतेन चेतसा नृपामिषेणेव झषो विकृष्यते ।

सङ्गतवन्मर्त्यलोकः परस्परमपाश्रितः । कदलीगर्भनिःसारो नौरिवाप्सु निमज्जति ।

न धर्म्मकालः पुरुषस्य निश्चितो न चापि मृत्युः पुरुषं प्रतीक्षते । सदा हि धर्म्मस्य क्रियैव शोभना यदा नरो मृत्युमुखेऽभिवर्त्तते ।

यथाऽन्धः खण्डहे युक्तो ह्यभ्यासादेव गच्छति । तथा युक्तेन मनसा प्राज्ञो गच्छति तान्गतिं । १०८६०

मरणं जन्मनि प्रोक्तं जन्म वै मरणाश्रितं । अविद्वान्मोक्षधर्म्मेषु बद्धो भवति चक्रवत् ।

बुद्धिमार्गप्रयातस्य सुखन्त्विह परत्र च । विस्तराः क्लेशसंयुक्ताः संक्षेपास्तु सुखावहाः ।

परार्थं विस्तराः सर्व्वे त्यागमात्महितं विदुः । यथा मृणालानुगतमाशु मुञ्चति कर्द्दमं ।

तथात्मा पुरुषस्येह मनसा परिमुच्यते । मनः प्रणयतेत्मानं स एनमभियुञ्जति ।

युक्तो यदा स भवति तदा तं पश्यते परं । परार्थे वर्त्तमानस्तु स्वं कार्य्यं योऽभिमन्यते । १०८६५

इन्द्रियार्थेषु संसक्तः स्वकार्य्यात्परिमुच्यते । अधस्तिर्य्यग्गतिश्चैव स्वर्गे चैव परां गतिं ।